

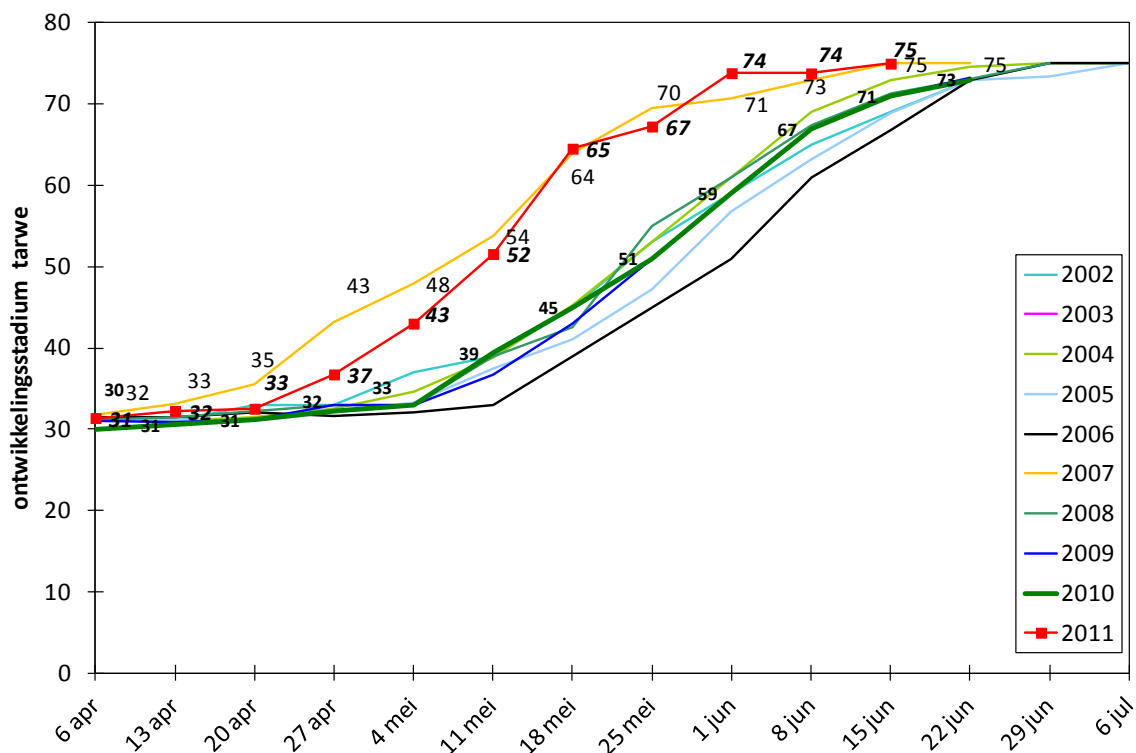
4 ZIEKTEBESTRIJDING WINTERTARWE

4.1 Overzicht van de ziekte- en bladluisdruk in wintertarwe in 2011

W. Odeurs¹ en N. Vogels¹

Het groeiseizoen 2010-2011 werd getypeerd door extremen. De zaai was gemiddeld laat en gebeurde al te vaak in minder gunstige en zelfs slechte omstandigheden. De wintertarwe ging dus zeer zwak en ook zeer vroeg de winter in. Daarop volgde een zeer vroeg, warm en uitermate droog voorjaar.

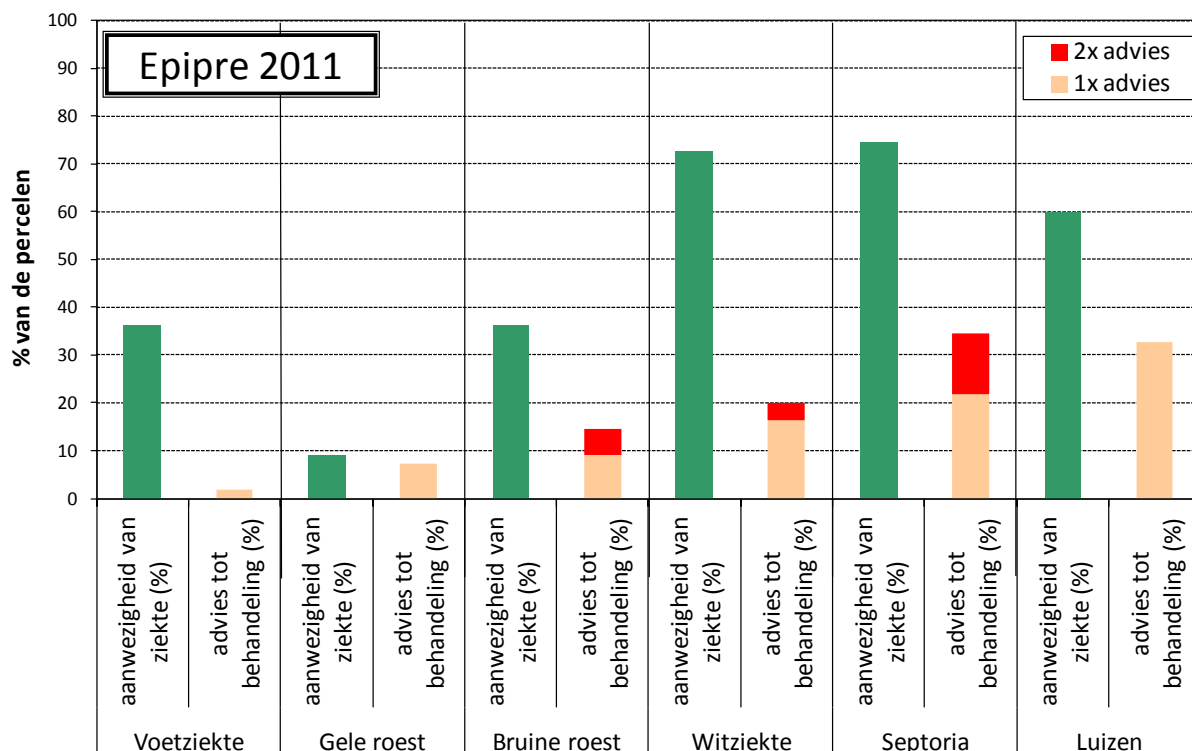
Bij de aanvang van het groeiseizoen volgden de groeistadia zich in een normaal tempo op tot ca. stadium 33 (3e knoop voelbaar). Vanaf eind april evolueerde het gewas sneller dan gemiddeld waardoor de groeicurve van 2011 boven deze van de voorgaande jaren ligt zoals weergegeven in Grafiek 4.1 waar de ontwikkeling van de wintertarwe in groeistadia wordt uitgedrukt. De groeicurve van 2011 lijkt zeer sterk op deze van 2007, een jaar waarin de tarwe zeer snel ontwikkelde en de groeistadia in een zeer snel tempo op elkaar volgden. In 2011 toonde het gewas echter een beperktere ontwikkeling (beperkte uitstoeiing, kort gewas en kleinere bladeren).

Grafiek 4.1: Overzicht van de ontwikkeling van de tarwe in groeistadia (waarnemingen uitgevoerd in het kader van het EpiPRE-adviesstelsel)
(Bron: Bodemkundige Dienst van België vzw)

In Grafiek 4.2 wordt een synthese van de verschillende ziekten en plagen weergegeven. Naast een aanduiding van het percentage van de percelen waar een ziekte werd waargenomen, wordt ook weergegeven wat het percentage van de percelen is waar één of twee adviezen voor bestrijding werd geadviseerd met het EpiPRE-adviesstelsel.

¹ Bodemkundige Dienst van België vzw, Leuven-Heverlee

Grafiek 4.2: Overzicht van de ziekte- en bladluisdruk en de bestrijdingsadviezen op de tarwepercelen binnen het Epipre-adviesstelsel in 2011.

(Bron: Bodemkundige Dienst van België vzw)

Het voorkomen van **voetziekte** was vergelijkbaar met de vorige jaren. In 2011 werd op 36 % van de percelen voetziekte waargenomen. Echter op slechts 2 % van de percelen leidde deze aantasting ook daadwerkelijk tot opbrengstverlies welke een voetziektebehandeling economisch verantwoord maakte. Deze cijfers gelden evenwel enkel voor de oogvlekkenziekte (*Pseudocercospora herpotrichoides*).

Gele roest (*Puccinia striiformis*) bleek tot einde mei voornamelijk een West-Vlaamse kwestie te zijn in 2011. Tot dan werd op de overige waarnemingsvelden in de andere provincies geen gele roest waargenomen. Vanuit de praktijk werd wel melding gemaakt van gele roest in Oost-Vlaanderen. Begin juni werd ook in Limburg gele roest waargenomen doch in veel mindere mate dan in West-Vlaanderen. Zoals voorgaande jaren was het grote verschil in gevoeligheid voor gele roest tussen de verschillende rassen opmerkelijk. In totaal werd op 9 % van de percelen gele roest waargenomen en op 7 % van de percelen moest behandeld worden volgens het Epipre-adviesstelsel. In 2011 bestond het risico dat gele roest verward werd met de symptomen van het vergelen van de tarwe door de aanhoudende droogte.

Bruine roest (*Puccinia recondita*) kwam door de zeer warme weersomstandigheden uitermate vroeg op het seizoen voor. Reeds in stadia 1e en 2e knoop werden in West-Vlaanderen de eerste bladeren met bruine roest teruggevonden. Een tweetal weken later werd ook in de overige provincies bruine roest waargenomen en aanvankelijk bleef de aantastingsgraad beperkt doch achteraf zette de aantasting verder door. Op meer dan één derde, namelijk 36%, van de percelen binnen het Epipre-adviesstelsel werd bruine roest vastgesteld. Op 9% van de percelen was één behandeling nodig en op 6% van de percelen moest zelfs tweemaal behandeld worden tegen bruine roest.

Meeldauw of **witziekte** (*Erysiphe graminis*) kwam duidelijk meer voor dan vorig jaar. Op bijna drie vierde van de percelen kwam witziekte voor. Ook in 2009 werd op meer dan 70% van de percelen witziekte waargenomen. De ziekte werd op sommige percelen reeds vrij vroeg vastgesteld in stadium 30 (stengelstrekking) à 32 (tweede knoop). Op dat moment en ook gedurende het ganse seizoen was de meeldauwdruk sterk uiteenlopend tussen de verschillende percelen en variëteiten. Op 16% van de percelen volstond een éénmalige behandeling en op 4% van de percelen in het adviessysteem werden twee behandelingen geadviseerd.

Bladvlekkenziekte (*Septoria tritici*) was verspreid aanwezig en toonde een belangrijke ontwikkeling. Op 13% van de percelen moest tweemaal behandeld worden terwijl op 22% van de percelen één behandeling voldoende bleek volgens het Epipre-adviesysteem.

De **bladluisdruk** was zeer variabel doch de bladluizen waren vrij sterk aanwezig. Op 60% van de percelen binnen het Epipre-adviesysteem werden bladluizen waargenomen. Op één derde van de percelen was de populatie dermate groot dat een behandeling economisch verantwoord was.

Een specifiek probleem in 2011 was het in grote mate voorkomen van het **graanhaantje** (*Lema cyanella*). Het aanhoudende droge weer was zeer bevorderlijk voor de vluchten en eileg van het graanhaantje. Gezien de vrij beperkte ontwikkeling van de wintertarwe kon de schade bij grote aanwezigheid van het graanhaantje aanzienlijk zijn. Op tal van percelen werd behandeld tegen het graanhaantje waardoor tegelijkertijd de bladluispopulatie chemisch ingeperkt werd.

Gebaseerd op de tellingen, uitgevoerd op de Epipre-waarnemingsvelden en op de proeven aangelegd door het Landbouwcentrum Granen Vlaanderen, werd de toestand van de ziekte- en bladluisdruk op regelmatige tijdstippen bekend gemaakt via de LCG-akkerbouwberichten. In deze berichten worden waarschuwingen en aanbevelingen geformuleerd in functie van de waargenomen toestand.

Dergelijke overzichten geven uiteraard een zeer veralgemeend beeld van de situatie. De rendabiliteit van de uitgevoerde ziektebestrijding kan echter gemaximaliseerd worden indien deze in functie is van de ziektedruk op het perceel zelf. Daarom wordt in de waarschuwingsberichten aangespoord zich te vergewissen van de perceelsspecifieke situatie alvorens een bestrijding uit te voeren.

Het Landbouwcentrum Granen Vlaanderen biedt de leden ook de mogelijkheid om op basis van een veldobservatie een GRATIS perceelsspecifiek EPIPARE-advies aan te vragen.

Op basis van een veldobservatie en het opvragen van perceelsspecifieke karakteristieken, wordt door middel van het Epipre-systeem de berekening gemaakt van de opbrengstverliezen ten gevolge van de aanwezige ziekten. Deze verliezen worden afgewogen ten opzichte van een eventuele behandelingskost, en op deze manier wordt een objectief advies geformuleerd of een behandeling al dan niet economisch verantwoord is. Dit advies wordt de dag zelf nog doorgestuurd (via telefoon, fax of email) zodat zo nodig snel gereageerd kan worden op de actuele ziektedruk.